

ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ : กรณีศึกษากลุ่ม โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒
A Study of the Result of Buddhist Way School Project: A Case
Study in Schools under Phrae Primary Educational
Service Area Office, 2 Area

พระครูสังฆรักษ์ถวิน สุนโน^๑
Phrakrusakharakthawin Sumano

บทคัดย่อ

การวิจัยศึกษาครั้งนี้ ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ : กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ๑) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ๒) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ กลุ่ม โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกประชากรผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธกลุ่ม โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ จำนวน ๙ โรงเรียนโดยใช้กลุ่มประชากรแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น ๑๔๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ : กรณีศึกษากลุ่ม โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยรวม ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

---

^๑ วัดป่าท่าข้าม อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมากโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านกระบวนการ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๓ ด้านผลผลิตมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๖ ด้านผลกระทบมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๕ และด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ ส่วนด้านแนวทางในการพัฒนาการดำเนินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ กลุ่ม โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าด้านปัจจัยนำเข้าผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งในโรงเรียน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง, โรงเรียนควรมีการอบรมคุณธรรมนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (วัดหรือป่าไม้ธรรมชาติ) และผู้บริหาร และครูควรได้รับการอบรมความรู้คุณธรรมด้านศีล สมาธิ ปัญญาอย่างต่อเนื่อง ด้านกระบวนการผู้บริหารควรจัดให้มีการพัฒนาด้านศีล สมาธิ ปัญญาให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ, นอกจากนี้ผู้บริหารควรจัดให้มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้วิถีพุทธนอกสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑสถานเมืองโบราณ วัดที่มีชื่อเสียงในการปฏิบัติธรรม เป็นต้น ด้านผลผลิต ผู้บริหารควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลการพัฒนาด้านศีล สมาธิ ปัญญาให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และด้านผลกระทบ ผู้ปกครองที่บ้านได้ฝึกนักเรียนด้านศีล สมาธิปัญญาต่อจากโรงเรียนและวัดอย่างต่อเนื่อง และนักเรียนได้รับการยกย่องชื่นชมในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

คำสำคัญ : ด้านปัจจัยนำเข้า, ด้านกระบวนการ, ด้านผลผลิต, ด้านผลกระทบ

Abstract

This research is a study of the effecting of the Buddhist way project: a case study of the primary school group under Phrae educational service area office ๒ The effecting of the Buddhist way project and also to study the guidelines to improve the implementation the Buddhist way project of the primary school group under Phrae educational service area office ๒

The instruments is used in gathering the data are the questionnaires which are sent to nine schools as one hundred and forty directors and teachers of the Buddhist way project of the primary school group under Phrae educational service area office ๒. The statistic devices are percentage, mean, and standard deviation.

The results are as follows: Mean of a study of the effecting of the Buddhist way project : a case study of the primary school group under Phrae educational service area office ๒ is the level as ($\bar{X} = ๔.๔๕$) of four factors. When are the most level and mush” Mean of the process factor, the product factor and the effective factor are the most level ($\bar{X} = ๔.๖๓$), ($\bar{X} = ๔.๕๖$) and ($\bar{X} = ๔.๕๕$) respectively. Mean of input factor is much as ($\bar{X} = ๔.๔๖$)

The recommendations for improving a study of the effecting of the Buddhist way project: a case study of the primary school group under Phrae educational service area office ๒ can be divided into three parts as follows. The input factor, the directors should always schools and community. The teachers should train the morals to students in schools and outside schools (temples and nature). The directors and teacher should be always trained precept, meditation and mentality. The process factor, the directors should always arrange the activity for development in precept, meditation, and mentality. Moreover, the directors should have sightseer the museum, ancient city and the well-known temple in meditation for students. The product factor, the directors

๗๘ วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘)

and teachers always measure and assess of student's in precept, meditation and mentality.

Keywords: the input factor, the process factor, the product factor,
the effective factor

บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสถานการณ์แห่งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากสื่อที่มีความทันสมัยเยาวชนรับเอาวัฒนธรรมต่างๆ มาเลียนแบบจนเกิดเป็นค่านิยม เช่นการแต่งกาย การคบเพื่อน การพูดจา การวางตัวในสังคม ทำให้เกิดปัญหาติดตามมากมาย เพราะสังคมถูกรอบงำด้านวัตถุมากเกินไป ทำให้ความเห็นอกเห็นใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ขาดไปจากจิตใจของคนไทย ความเห็นแก่ตัวก็มีมากขึ้น เนื่องจากการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามาก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับความ เป็นชาวพุทธ ปัญหาต่าง เหล่านี้ควรจะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้วัฒนธรรม ประเพณีของไทยเสื่อมสลายไปจากจิตใจของเยาวชนและสังคมไปมากกว่านี้

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สอนให้มนุษย์ได้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในคุณงามความดีมีคุณธรรมดำรงตนอยู่ในชุมชน สังคมได้อย่างปกติสุขซึ่งมีหลักธรรมที่สามารถน้อมนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้ โดยการใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การปลูกฝังหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้เด็กนักเรียนและจะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน และเยาวชน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไปได้

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักจะต้องมีการสนับสนุนให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ อย่างเป็นรูปธรรมที่เน้นให้เด็กไทย เก่ง ดี มีความสุขและเน้นในด้านการปลูกฝังให้เด็กไทยมีคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามสามารถพัฒนาศักยภาพ ให้เด็กไทยมีคุณภาพคู่คุณธรรม ให้เด็กและเยาวชนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง คนดี และเป็นคนที่มีความสุขในการดำรงชีวิต ขจัดความแตกต่างระหว่างบุคคล ตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคม และให้เกิดการร่วมมือ ร่วมใจพัฒนาประเทศชาติอย่าง

โรงเรียนวิถิพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๒ ได้จัดโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ ได้กำหนดเป้าหมายให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนบูรณาการเอาหลักธรรมคำสอนในทางศาสนาพุทธมาประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาผู้เรียน มีจุดเน้นสำคัญการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้หลักไตรสิกขา คือ สมาธิ ปัญญา พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพที่เพียบพร้อมไป

ด้วยความเก่ง ความดี มีความสุข ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมแห่งกระแสโลกาวิวัฒน์ (พระศรีธวัช เมธี (ขณะป.ธ.๙) และคณะ, ๒๕๔๗) การเรียนการสอนบูรณาการหลักไตรสิกขา คือ ศิล สมาธิ ปัญญา ซึ่งได้ดำเนินการได้แก่ด้านศิลปหรือพฤติกรรมหรือวินัยในการดำเนินชีวิตที่พึงงามสำหรับตนและสังคม มีโครงการพัฒนาการประพฤติปฏิบัติตนรักษา ศิล ๕ โดยการอบรมและการปฏิบัติจริงในทุกวันพระที่วัด ด้านสมาธิหรือด้านการพัฒนาจิตใจที่มีคุณภาพ มีสมรรถภาพจิตใจที่ตั้งมั่นเข้มแข็งและสงบสุข มีโครงการพัฒนาการเจริญจิตภาวนา (การฝึกสมาธิ) โดยการอบรมและปฏิบัติจริงในทุกวันพระที่วัด ทั้งด้านศิลปและด้านสมาธิเมื่ออบรมมีความรู้และได้นำไปปฏิบัติจริงเป็นกิจวัตรประจำวันทั้งบ้านและโรงเรียนด้านปัญญาที่มีความรู้ที่ถูกต้องมีศักยภาพในการคิดการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมมีโครงการพัฒนาความรู้เรื่อง ศิล สมาธิ ปัญญา โดยการอบรมและการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนจากการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ด้านศิลป สมาธิ ปัญญา ทำให้เกิดผลที่ดีกับผู้บริหาร ครู นักเรียน ได้แก่ มีจิตอวาทาบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น วัด ชุมชน และสังคมในทุกๆ ด้าน มีพฤติกรรมด้าน กิริยามารยาทที่พึงงาม ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข และสิ่งเสพติด มีสมาธิตั้งใจเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น มีความคิดอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ เป็นแบบอย่างที่ดีกับตนเองและผู้อื่นได้ เป็นต้น แต่ก็ดำเนินการโครงการโรงเรียนวิถีพุทธยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรและมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านงบประมาณการส่งเสริมสนับสนุนมีไม่เพียงพอ ผู้บริหารและครูไม่มีความรู้โครงการโรงเรียนวิถีพุทธดีเท่าที่ควร ขาดอุปกรณ์แหล่งเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน นักเรียนบางคนยังมีพฤติกรรมไม่ได้เท่าที่ควร บ้าน วัด โรงเรียนมีส่งร่วมมன்றำเนินงานไม่ดีเท่าที่ควร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดล โกมลสิงห์ (๒๕๕๐) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒” พบว่า ๑. การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลกระทบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒
๒. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตเนื้อหา ประชากรตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ผลวิจัยได้กำหนดของเขตของการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยแยกเป็นฝ่ายบริหารโรงเรียนจำนวน ๑๑ คน และครูผู้สอน จำนวน ๑๒๙ คน รวมทั้งสิ้น ๑๔๐ คน

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของกลุ่มโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยอาศัยกรอบตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของกระทรวงศึกษาธิการใน ๕ ด้าน คือ

- ๑) ด้านปัจจัยนำเข้า
- ๒) ด้านกระบวนการ
- ๓) ด้านผลผลิต
- ๔) ด้านผลกระทบ

๓. ขอบเขตพื้นที่

กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะโรงเรียนวิถีพุทธกลุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ จำนวน ๙ โรงเรียน คือ

- ๑) โรงเรียนบ้านปงท่าข้าม (ปงประชานุกูล)
- ๒) โรงเรียนสูงเม่นวิทยาคาร

- ๓) โรงเรียนบ้านหัวดง
- ๔) โรงเรียนวัดศรีดอก (ประชาพัฒนา)
- ๕) โรงเรียนบ้านห้วยไร่
- ๖) โรงเรียนบ่อแก้ว
- ๗) โรงเรียนชุมชนบ้านป่าหลาย
- ๘) โรงเรียนบ้านน้ำแรม

๔. ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สภาพ ได้แก่

๑.๑) ฝ่ายบริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ
โรงเรียน

๑.๒) ครูผู้สอน

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถี
พุทธ ๔ ด้าน ได้แก่

๒.๑) ด้านปัจจัยนำเข้า

๒.๒) ด้านกระบวนการ

๒.๓) ด้านผลผลิต

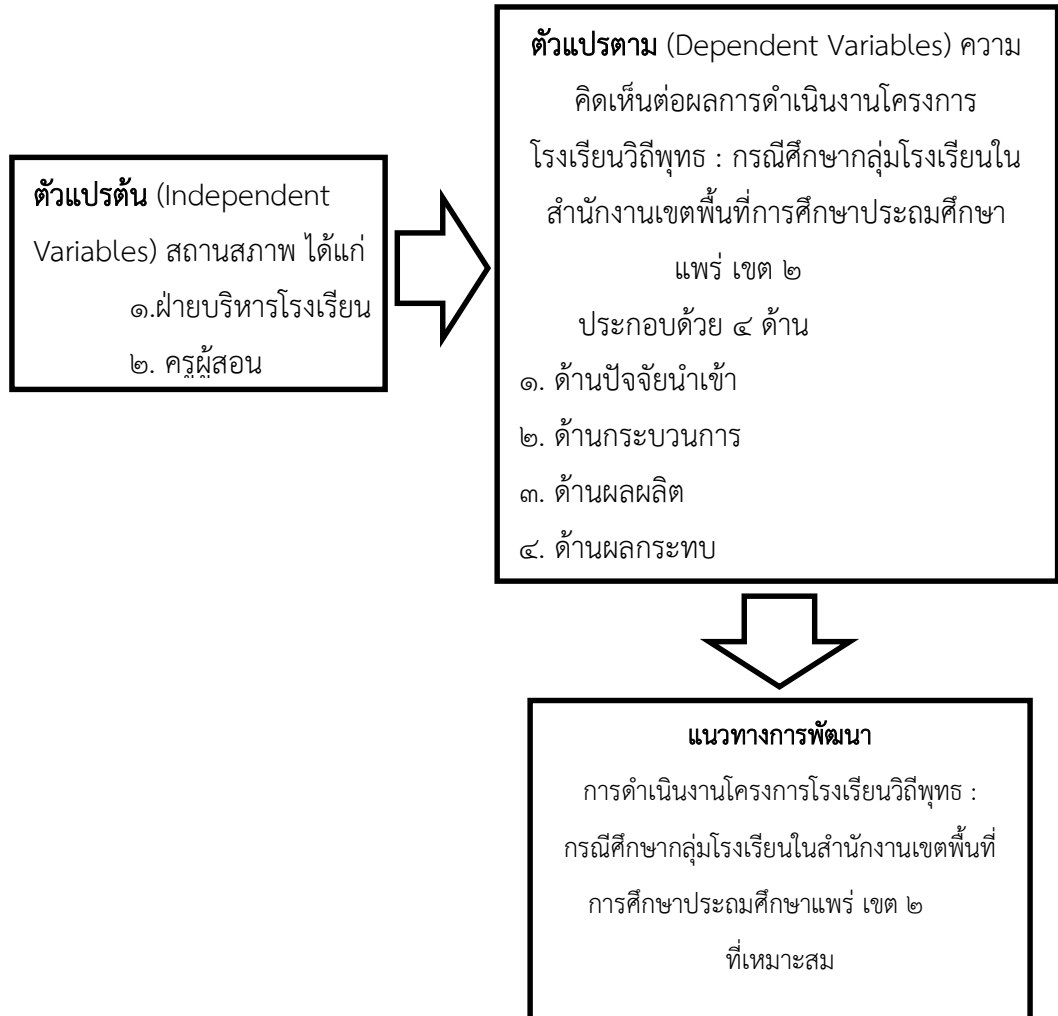
๒.๔) ด้านผลกระทบ

๕. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รวมระยะเวลา ๕ เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบ Research Design

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนวิถิพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยผู้วิจัยเลือกเอากลุ่มประชากรแบบ

เจาะจง โดยแยกเป็นฝ่ายบริหารโรงเรียนจำนวน ๑๑ คน และ ครูผู้สอนจำนวน ๑๒๙ คน รวมทั้งสิ้น ๑๔๐ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนมีวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบโครงสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องดังนี้

๒.๑ ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

๒.๑.๑ การศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ แล้วนำมาเป็นกรอบปัจจัยให้กรอบปัจจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

๒.๑.๒ สร้างเครื่องมือแบบสอบถามตามกำหนดกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ของผู้สอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบหรือตรวจสอบรายการโดยใช้แบบตรวจสอบ (Check List) จำแนกสภาพภาพส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือสถานภาพ เพศ อายุระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นการสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโดยอาศัยกรอบตัวชี้วัดการดำเนินโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตฐานกระทรวงศึกษาธิการ ใน ๔ ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านผลกระทบโดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Numerical Rating Scale) ตามหลักของ Likert มี ๕ ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน ๔๐ ข้อ แบ่งเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ข้อที่ ๑-๑๐
๒. ด้านกระบวนการ ได้แก่ ข้อที่ ๑๑-๒๐
๓. ด้านผลผลิต ได้แก่ ข้อที่ ๒๑-๓๐

๔. ด้านผลกระทบ ได้แก่ ข้อที่ ๓๐-๔๐

แบบสอบถามในตอนข้อที่ ๒ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด

๔ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานมาก

๓ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานปานกลาง

๒ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานน้อย

๑ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนเสนอแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ จำนวนด้านละ ๑ ข้อ

๒.๑.๓ นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๒.๑.๔ ให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงและความตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective : IOC) (ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, ๒๕๕๙)

๒.๑.๕ นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความเที่ยงแล้วทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนนอกโครงการวิจัยนี้จำนวน ๓๐ ท่าน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Conbach) (ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, ๒๕๕๙)

๒.๑.๖ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนนอกโครงการวิจัยนี้

๒.๒ การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพ ดังนี้

๒.๒.๑ หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถาม ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และนำเสนอ

๘๖ วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘)

ต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ (Content Validity) สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบมีจำนวน ๓ ท่านดังนี้

๑) พระครูโสภณพัฒนานายุต, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำวิชาหลักสูตรพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๒) ผศ.รวิโรจน์ ศรีคำภา, อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๓) นานประดิษฐ์ คำมี, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปงท่าข้าม

เมื่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ ท่าน ได้พิจารณาความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องศึกษา ตลอดจนภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามจากนั้นนำแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) มากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ

๒.๒.๒ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก่จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญและไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ใช่ประชากรในการทำวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนนอกโครงการงานวิจัยนี้จำนวน ๓๐ ท่าน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ระดับความเชื่อมั่นที่ ๐.๘๘ แสดงว่าแบบสอบถามนี้เป็นมาตรวัดที่มาตรฐาน และสามารถให้คำตอบตรงตามที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๓.๑ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ : กลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ จำนวน ๑๔๐ ชุด

๓.๒ ผู้วิจัยของหนังสืออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง ๙ โรงเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการแจกแบบสอบถามกับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน ๑๔๐ ท่าน โดยผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๑๐ ธันวาคม – ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าอัตราส่วนร้อยละ (Percentage)

๔.๒ วิเคราะห์ระดับผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธจากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation)

๔.๓ เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยผู้วิจัยให้กำหนดความหมายการแปลงผลของค่าเฉลี่ย (Mean) ไว้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, ๒๕๔๑) ดังนี้

๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึงการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ อยู่ในระดับมากที่สุด

๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึงการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ อยู่ในระดับมาก

๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึงการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ อยู่ในระดับปานกลาง

๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึงการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ อยู่ในระดับน้อย

๑.๐๐ – ๐.๔๙ หมายถึงการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ ๙๒.๑๔ เป็นผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ ๗.๘๖ เพศหญิง ร้อยละ ๕๒.๑๔ เพศชาย ๔๗.๘๖ ส่วนผู้ใหญ่อายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๕๐.๐๐ ส่วนใหญ่มีระดับการ

สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ ๙๒.๐๔ ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอน ๑๖ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๘๗.๑๔

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์การศึกษาผลการดำเนินงานผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนวิถียุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาเป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๕$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย คือ กำนวณการ ($\bar{X} = ๔.๖๓$) ด้านผลิต มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๕๖$) ด้านผลกระทบ ($\bar{X} = ๔.๕๕$) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = ๔.๔๖$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการโรงเรียนวิถียุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ดังนี้

๑. ด้านปัจจัยนำเข้าแนวทางในการดำเนินการโครงการโรงเรียนวิถียุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งในโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง รงเรียนควรมีการอบรมคุณธรรมนักเรียนทั้งในโรงเรียน และนอนโรงเรียน (วัดหรือป่าไม้ธรรมชาติ) และผู้บริหารและครูควรได้รับการอบรมความรู้คุณธรรมด้านศีล สมาธิ ปัญญาอย่างต่อเนื่อง

๒. ด้านกระบวนการแนวทางในการพัฒนาดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถียุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ด้านกระบวนการ พบว่า จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญาให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมให้กับนักเรียนด้านการปฏิบัติจริง การฝึกสมาธิ การทำบุญตักบาตร เป็นต้น และผู้บริหารจัดให้มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้วิถียุทธนอกสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑสถานเมืองโบราณ วัดที่มีชื่อเสียงในการปฏิบัติธรรม เป็นต้น

๓. ด้านผลผลิตแนวทางในการพัฒนาดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถียุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ด้านผลิต พบว่าจัดให้มีการวัดและประเมินผลการพัฒนาด้านศีล สมาธิ ปัญญาให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และนักเรียนควรนำการประพฤติปฏิบัติตนที่ดีตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง

๔. ด้านผลกระทบแนวทางในการพัฒนาดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ด้านผลกระทบ พบว่าผู้ปกครองที่บ้านได้ฝึกนักเรียนด้านศีล สมาธิปัญญาต่อจากโรงเรียน วัตถุประสงค์ต่อเนื่องและนักเรียนได้รับการยกย่องชื่นชมในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

อภิปราย

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลและสามารถอภิปรายผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัย

๑) ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ในด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกๆ ข้อ ซึ่งทำให้เห็นด้านปัจจัยนำเข้า ที่สำคัญมากในการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารและครูมีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีพรหมวิหารธรรมประจําใจ มีอุดมการณ์ ที่จะพัฒนาตนเอง และดำเนินชีวิตที่ดีงาม เป็นผู้มีคําศรัย มีความสนใจ มีความรู้ ความสํารถเหมาะสมร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามระบบไตรสิกขาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพลชัย ชุมปัญญา (๒๕๕๑) ซึ่งได้ศึกษา ผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๓ พบว่า การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธด้านปัจจัยนำเข้าสูงคือจัดอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดกิจกรรมพัฒนาจิต จัดบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงานซึ่งสอดคล้องกัน และการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธด้านปัจจัย ประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดีของบุคคลในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ การดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบการจัดการด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

๒) ด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ในด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกๆ ข้อ ซึ่งทำให้ด้านกระบวนการ ที่สำคัญมากในการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดย

ผู้บริหารและครูใช้สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมการใฝ่รู้การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ และมีการจัดกิจกรรมบริหารเจริญปัญญาในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมบุคคลกร และนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ต่อสังคมและผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีความกตัญญูต่อครูและผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติ โภททสังคัม (๒๕๕๐) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนวิสุทธิพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๒ ผลการดำเนินงานโรงเรียนวิสุทธิพุทธโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ การเรียนการสอนที่บูรณาการไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร การจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต

๓) ด้านผลผลิตผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิสุทธิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ในด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกๆ ข้อ ซึ่งทำให้เห็นด้านผลผลิต มีสำคัญมากในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิสุทธิพุทธ กลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารและครูโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประหยัด การออมเงิน นักเรียน ทำสมุดรายรับจ่าย ของนักเรียนเกิดความสุขในการเล่าเรียนวิชาต่างๆ ที่ได้รับเรียนรู้ มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปัน ต่อเพื่อนนักเรียนและมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลาซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา ต๊ะกาบโค ซึ่งได้ศึกษาผลการดำเนินการของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิสุทธิพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต ๑ พระโชคอนันต์ ธิรปัญญา (๒๕๕๔) ซึ่งได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนตามโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีดอก ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ และอังคณา ราชสีห์ (๒๕๕๘) ได้ศึกษาการประเมินการประเมินโครงการโรงเรียนวิสุทธิพุทธ : กรณีเฉพาะโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง พบว่านักเรียนมีลักษณะการพัฒนา การ ศีล จิตและปัญญานำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันอย่างบูรณาการ ผู้เรียนนำหลักพุทธธรรมมาปฏิบัติทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นที่ผู้มีจิตใจดีมีความเมตตากรณารู้สิ่งใดควรกระทำ และไม่ควรกระทำ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคนมีวินัยใส่ใจการเรียนรู้เชิดชูความเป็นไทย

๔) ด้านผลกระทบ ผลกระทบดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิสุทธิพุทธ กลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ในด้านผลกระทบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารและครู มีความพึง

พอใจในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมากขึ้น ร่วมมือหรือช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียนเป็นอย่างดีได้รับความไว้วางใจและยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง (ผู้ปกครอง ชุมชน วัด และหน่วยงานต่างๆ) โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเชิดชูเกียรติ ให้ครูนักเรียนในโรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของคนทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา ต๊ะกาบโค (๒๕๕๐) ได้ศึกษา “การดำเนินการของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๑” ผลวิจัยพบว่า มีการดำเนินการทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ผลกระทบประกอบด้วย บ้าน ชุมชน วัด โรงเรียน (บวร) ได้ประโยชน์จากการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

๑. ด้านปัจจัยนำเข้า

๑.๑) มีการจัดระบบเอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธมีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

๑.๒) โรงเรียนมีหน่วยงานอื่นที่ให้การร่วมมือสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

๑.๓) โรงเรียนเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นกัลยาณมิตรในการพัฒนาตลอดมีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

๒. ด้านกระบวนการ

๒.๑) ผู้บริหาร และครูจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักไตรสิกขาการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

๒.๒) ผู้บริหารนิมนต์พระสงฆ์เข้ามาให้ความรู้สอนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

๓. ด้านผลผลิต

๓.๑) นักเรียนเข้าใจเรียนรู้ บาบ บุญ คุณ โทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

๓.๒) นักเรียนรู้จักบริโภคใช้สอยปัจจัย ๔ ในปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมให้เกิดคุณค่าอย่างแท้ มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

๔. ด้านผลกระทบ

๙๒ วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘)

๔.๑) โรงเรียนจัดกิจกรรมแสดงผลงานต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชน เพื่อให้สังคมรับรู้และรับทราบผลงาน มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ในการทำวิจัยในครั้งต่อไปศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักไตรสิกขา เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณค่าตามหลักไตรสิกขาที่เน้น ศีล สมาธิ ปัญญา ให้ดียิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- ชูศิลป์ วงศ์รัตน์. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิต, ๒๕๔๑.
- พระศรีธวัชเมธี (ชนะ ป.ธ. ๙) และคณะ. **งานวิจัยเรื่อง โรงเรียนวิถีพุทธมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **คู่มือการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ (Self - Assessment Report : SAR)**. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๐.
- ณัฐพล โกมลสิงห์. “การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๒”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต: (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, พ.ศ. ๒๕๕๐).**
- พระโชคอนันต์ ธิรปญโญ (ดบร้อน). “ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำกรณีศึกษา : โรงเรียนวัดศรีดอก ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๕๔.**
- พลชัย ชุมปัญญา. “ผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกนคร เขต ๓”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๑.**
- ลภาภัทร พลสิทธิ์. “ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑-๗” **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา, พ.ศ. ๒๕๕๑).**
- ลือชัย พิสิฐธศักดิ์. “ศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ๒๕๕๐.**
- วาสนา ต๊ะกาบโค “ศึกษาการดำเนินการของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๐.**

๙๔ วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘)

สลี ทาเหล็ก. “ศึกษาบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.**

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, พ.ศ.๒๕๕๐.

สวัสดี เพชรบูรณ์. “การพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสังเวช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต ๑”.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรคุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์, พ.ศ.๒๕๕๐.

อัมพร บำรุงผล. “การบริหารการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต ๓”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,** บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ๒๕๕๙.

